

QUADERN  DE TEATRE
FRANCESC MASSIP

La dansateatre a Catalunya (i 2)

Fa quinze dies feiem un primer balanç sobre el gènere de la dansateatre arran de l'estrena d'*El jardí inexistent* de Senza Tempo. Balanç que ara reprenem i completem aprofitant la presentació, també al TNC, dels últims treballs de Pina Bausch (demà) i Sol Picó (dimarts vinent), un camp que cal comptar entre els millors encerts de programació del nostre primer teatre públic.

MARTA CARRASCO

El potent far de Wuperthal també va xopar de llum un altre cas singular i altament significatiu d'aquest territori fronterer i promiscu de la dansateatre: Marta Carrasco que, després d'un llarg recorregut com a primera ballarina de la companyia Metros de Ramon Oller, va iniciar el 1995 un meteòric camí en solitari amb *Aguardent*, un vertiginós recorregut per la solitud de la dona que es mira a ella mateixa a través d'un calidoscopi de vivències i que, en el reflex, es multiplica en moltes dones, tot plegat des del terreny liminar de l'ebrietat, al llindar del deliri etílic. Carrasco fa gala no només de la seva versatilitat interpretativa, sinó també de la seva capacitat com a creadora d'imatges escèniques d'una bellesa i una força colpidores que transmeten la tibantor entre l'impuls i la forma en un arriscat trajecte d'íntim funambulisme. L'expressivitat cinètico-gestual i la potència plàstica es redobla en el seu segon solo, *Blanc d'Ombra* (1998), singular itinerari per la memòria de Camille Claudel i la seva tortuosa relació amb Rodin, emblema del mestre saturnalí que aboca l'escultora a la follia perquè tolera l'afició però no suporta el talent del deixeble. Amb un nítid treball de cos i un vigorós tractament dels objectes escènics, Carrasco ressegueix els moments crucials de l'art contemporani i es fa ressò de l'impacte que les escultures africanes i l'estètica oriental van tenir sobre les avantguardes històriques tant en el camp de la plàstica com de les arts escèniques, mentre incorpora les seves vívides coreografies al ritme integrador de les múltiples disciplines artístiques que es convoquen. Amb *Mira'm* (2000) s'obria una nova etapa més coral on per primera vegada Carrasco no sortia a escena, sinó que se centrava en el disseny coreogràfic i la direcció de l'espectacle. Un muntatge que visualitzava un món interior fet de motius recurrents com la violència, la tendresa,

la solitud o la fragilitat amb una poètica que si als solos s'endinsava en l'obsessió i la bogeria, ara expressa una peculiar visió del món poc complaent amb la maternitat i la procreació, on el naixement i la infància es presenten marcats per l'inevitable estigma de la monstrositat. Enfront del barroquisme de *Mira'm* hi ha el despullament escènic del seu darrer muntatge: *Etern? Això sí que no!*, estrenat al Festival Temporada Alta de 2003, que encadella textos del transsilvà Cioran i del rus Dostoievski i on es reincorpora com a ballarina-coreògrafa junt amb altres quatre intèrprets, inclosa una *bailaora* de flamenc. Amb aquest espectacle Marta Carrasco inaugurarà, al setembre, la segona residència del Projecte T-dansa del TNC que ha de comportar la creació de dos nous espectacles en el proper bienni.

SOL PICÓ

Precisament la setmana que ve s'estrena el muntatge que culmina la primera tongada de companyia resident del TNC que entre 2002 i 2004 ha correspost a Sol Picó: *Paella mixta*, un espectacle en què la coreògrafa també balla al costat de quatre intèrprets masculins, un *bailaor* de flamenc i una violinista. Un espectacle que arrossegarà l'audiència a un iniciàtic viatge pels laberints interiors de l'edifici del Nacional



Sol Picó ha sabut cultivar un gènere híbrid



Marta Carrasco ha fet un meteòric camí en solitari

per fer còmplice l'espectador del recorregut de les ànimes errants cap al més enllà. El viatge acabarà a la sala d'assaigs, on una poderosa escenografia de Paco Azorín enfrontarà públic i intèrprets al dualisme de Paradís/Infern. Una mena de ritual desafortat sobre el soroll del món i el purgatori itinerant que és la vida, que sotmet els mortals a una inquietant sensació de desorientació i pèrdua.

La trajectòria artística de Sol Picó mostra a les clares com s'adoba un terreny per fer germinar el gènere híbrid. Formada en el més disciplinat i rigorós ballet clàssic, amb tutú i sabatilles, aferrada a la barra des dels sis anys, va fer el salt a Barcelona i París, on va estudiar amb Cesc Gelabert, Susanne Linke i Sara Sughiera, va col·laborar amb la Fura dels Baus i particularment amb Marcel·lí Antúnez i la seva colla d'art total (els Rinos), un còctel explosiu de les més varia-

des disciplines artístiques i instàncies creadores. Amb *Spitbrides* (1994) associa el seu art amb el de la compositora i saxofonista Mireia Tejero, una col·laboració musico-cinètica que s'ha prolongat fins avui. Així a *Razona la vaca* (1995), on els intèrprets expressaven la dualitat entre l'home i la bèstia a través de moviments i gestos animalístics i caracteritzacions bestials en la indumentària: pues de porc espí, banyes, tentacles, morrió i cadena com a imatge del sotmetiment a l'ésser humà. A *E.N.D.* (1998), subtítolada "esto no es danza" en irònica al·lusió a una crítica rebuda pel seu treball, incorporava la narració videogràfica i elements escenogràfics de poderós contingut narratiu, mentre que un vestuari inquietant subratllava el component paròdic d'aquesta farsa sobre l'efecte perniciosos de l'amor i el seu corollari inevitable: el desengany. *D.V.A. (dudoso valor artístico)* (1999), una altra sarcàstica referència a certa crítica, era un cercavila que usava grans estructures mòbils per tal d'elevant i fer visibles els intèrprets dirigits escènica-ment per Kike Blanco, amb qui Sol Picó va crear *Amor Diesel* (2002), una peça per a tres ballarines i tres excavadores que es mouen en grans espais exteriors en una tipologia d'intervenció urbana que ens recorda les experiències d'Albert Vidal.

En la trajectòria de Sol Picó s'opera un salt qualitatiu amb *Bésame el cactus* (2001), on s'aprofundeix en el maridatge entre la dansa i el teatre en incorporar a l'equip creatiu la dramaturga Txiki Berraondo. Es tracta d'un sòlid solo articulat a l'entorn del risc i de la por com a temes referencials. La sensació d'esglai s'imposa quan balla descalça i amb els ulls embenats sobre un escenari ple de cactus, saltant sense por entre els testos que els seus peus nus esquiven, però quan algun cop es freguen les punxes, una ganyota de dolor es clava en l'ànima del públic. Picó posa la seva depuradíssima tècnica de ballet clàssic al servei del contrast amb un virtuosisme d'intenció defraudant, com el repic de puntes final batejat per una pluja de tomàquets que cau des del teler, una cloenda per rebentar de riure.

La segona peça feta en col·laboració amb Txiki Berraondo va culminar el seu primer any de residència al TNC: *La dona manca o Barbi-superestar* (2003), que es tornarà a veure la segona setmana de juny, un espectacle per a sis ballarines que fa un recorregut per les distintes mostracions/manipulacions de la dona, en un univers femení que

només inclou l'home en forma de ninot siamès enganxat a l'esquena i a la cintura de les intèrprets com en les visions *mortes* de Tadeusz Kantor.

En una entrevista recent, Sol Picó em manifestava que els seus referents més poderosos han estat, a nivell físic, el treball de Louise Lecavalier a la companyia canadenca Human Steps, i en l'aspecte escènic i visual l'inclassificable artista mecatrònic Marcel·lí Antúnez i

▼ **El treball de Carrasco destaca per la creació d'imatges escèniques de colpidora bellesa que transmeten la tibantor entre l'impuls i la forma.**

La provocació estètica i la pulsio comunicativa cap al públic caracteritzen Sol Picó.

Txiki Berraondo, que a *Paella mixta* col·labora per tercera vegada en la dramaturgia, sense oblidar, però, els components tel·lúrics dels seus orígens: les festes majors d'Alcoi, els Moros i Cristians amb la màgia als carrers, la música arreu, els vestits bigarrats i llampants, l'olor de pólvora i l'espèctec de les masclatades, un poderós rerefons popular i ancestral que té a veure amb aquest punt d'excés i exuberància mediterrània dels seus muntatges. Tot plegat col·labora en el seu sentit de la provocació estètica i la seva pulsio comunicativa cap al públic.